

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ

Sveučilište u Zagrebu
Učiteljski fakultet

Univerza v Mariboru

Pedagoška fakulteta

Иновације
у настави

ПРОБЛЕМИ И ДИЛЕМЕ САВРЕМЕНЕ НАСТАВЕ У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ
PROBLEMS AND DILEMMAS OF TEACHING AND LEARNING THEORY AND PRACTICE IN FORMAL EDUCATION

Аранђеловац, Србија

26. и 27. мај 2017.

Дана, 26. и 27. маја 2017. године у Аранђеловцу одржан је међународни научни скуп „Проблеми и дилеме савремене наставе у теорији и пракси“. Пријављено је 124 саопштења чији су сажетци објављени на српском језику и на енглеском језику у Зборнику резимеа (уредници Вера Ж. Радовић, Душка Михајловић, Ивана Стојков; издавач Учитељски факултет, Београд; ISSN978-86-7849-240-2, COBISS 371.3(082), 373.2.022(082), 37.02(082), стр. 301). Објављене резимее потписало је 192 аутора и коаутора, а скупу је присуствовало више од 150 пријављених учесника и слушалаца.

Циљ конференције био је да се евидентирају актуелни теоријско-практични проблеми и дилеме савремене наставе и евентуално понуде нека конструктивна решења заснована на резултатима анализа и истраживања учесника скупа.

Скуп су отворили проф. др Вера Ж. Радовић, председник Програмског одбора и проф. др Данимир Мандић, декан Учитељског факултета Универзитета у Београду. У оквиру свечаног отварања скупа присутнима се обратила Ана Марија Вичек, државни секретар Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и представници суорганизаторских установа: **проф. др Дорин Херло**, испред Факултета за образовне науке, психологију и друштвене науке Универзитета „Аурел Влајку“ у Араду, **проф. др Валентина Гулевска**, декан Педагошког факултета Универзитета „Св. Климент Охридски“ у Битољу, **проф. др Иван Прскало**, декан Учитељског факултета Универзитета у Загребу, **проф. др Марко Мархл**, декан Педагошког факултета Универзитета у Марибору, **проф. др Далибор Стевић**, декан Педагошког факултета у Бијељини Универзитета у Источном Сарајеву и **др Снежана Мирков**, Институт за педагошких истраживања у Београду. Скуп су поздравили и декани и представници учитељских/педагошких факултета у Црној Гори, Босни и Херцеговини и Србији.

Први дан скупа био је предвиђен за пленарна излагања која су одржали **проф. др Милена Ивануш Грмек**, Педагошки факултет Универзитета у Марибору (тема: **Схватање учења основношколских и гимназијских учитеља у трима државама**), **проф. др Милан Матијевић**, Учитељски факултет Универзитета у Загребу (тема: **Дидактички изазови за учитеље, наставнике и школске педагоге**), **др Ана Сарвановић**, Учитељски факултет Универзитета у Београду (тема: **Образовни обрт – еманципаторски потенцијал савременог образовања**), **проф. др Мирослава Ристић** и **проф. др Сања Благоданић**, Учитељски факултет Универзитета у Београду (тема: **Нове перспективе у образовању – ванучионичка настава у дигиталном окружењу**).

Током првог дана скупа у току сесије која је обухватила неколико тематских области (**I Проблеми и дилеме савремене наставе у дидактичкој теорији (од предшколске до андрагошке дидактике)** и њихове импликације у наставној пракси; **IV Проблеми и дилеме савремене наставе природних и друштвених наука у теорији и пракси**; **V Проблеми и дилеме савремене наставе уметничких предмета у теорији и пракси**; **VII Проблеми и дилеме примене икт-а у савременој настави**) пријавило се 35 учесника скупа за излагање, а своја саопштења презентовало је 32 учесника. Водитељ сесије била је проф. др Вера Ж. Радовић.

Пленарни излагачи усмерили су пажњу на значај процесног усмереног учења, савремене технологије у образовању и изазове које пред школу и учитеље/наставнике постављају поједини друштвени токови (у култури, уметности и др.) и научно-технолошки развој. Током прве сесије, у складу са тематским областима у оквиру којих су учесници скупа пријавили саопштења, указано је на низ проблема у теорији и пракси савремене наставе, отворен је низ дилема и постављено много питања (током дискусије) од изазова које савременој настави постављају: приватни часови учења; примена технологије (видео игре, мобилне апликације, различите интерактивне платформе и др.) посебно имајући у виду мотивацију ученика за учење и смањену физичку активност ученика; инцијатива и активност ученика; инклузивна пракса и искуства наставника; итд. Посебна пажња била је усмерена на рани развој деце и извесне проблеме са којима се сусрећемо у предшколском васпитању – од патологије говора до нивоа образовања васпитача. У многим саопштењима истакнута је значајна улога породице као партнера у школском васпитању и образовању, исказана је изузетна осетљивост истраживача за положај и улоге учитеља/наставника у савременој настави и у том контексту, уважавајући ставове и мишљења учитеља/наставника, отворен је низ дилема о њиховој дигиталној/информатичкој писмености, дидактичко-методичким и предметним компетенцијама и стратегијама професионалног развоја и стручног усавршавања учитеља/наставника.

Другог дана скупа одржане су паралелно три сесије у оквиру три тематске области:

У оквиру сесије посвећене тематској области **III Проблеми и дилеме савремене наставе језика и књижевности у теорији и пракси** (водитељи: проф. др Зорица Цветановић, проф. др Ана Вујовић) представљено је 15 саопштења. У 9 саопштења која су се односила на матерњи језик и књижевност разматрани су разноврсни методички проблеми у савременој настави граматике, правописа, књижевности и језичке културе, као и комуникацијске компетенције деце у првим годинама живота. Готово сва излагања су указала на различите видове повезаности језика и културе, и у матерњем и у страним језицима, било да је реч о присуству културних садржаја у уџбеницима и наставном

програму или о обрађивању неких тема (попут теме смрти), било да је реч о недовољном познавању како стране тако и матерње културе, а које се посебно примећује при превођењу фразеолошких израза. Указано је на проблеме и дилеме савремене наставе страних језика струке у нашем високом образовању, као и на недоумице и изазове у настави превођења.

У оквиру сесије посвећене тематској области **II Проблеми и дилеме савремене наставе математике у теорији и пракси** (водитељи: проф. др Мирко Дејић, проф. др Маријана Зељић) пријављено је 16 радова, а на скупу је презентовано 13 радова. Теме које су разматране у раду секције су следеће: схватање природе математике и наставе математике из перспективе ученика и из перспективе учитеља, развијање компетенција наставника коришћењем савремених технологија, компоненте саморегулације током учења математике будућих учитеља. Један број излагања био је фокусиран на истраживање квалитета наставе математике кроз сагледавање постигнућа ученика у различитим земљама (Србија, Словенија, Македонија). Дискутовано је о врсти и значају репрезентација којима ученици изражавају значење математичких појмова, стратегијама менталног рачунања ученика, садржају наставних програма у контексту фактора успешности ученика у међународним студијама (ТИМСС), идентификацији математичких способности деце, могућности евалуације развоја математичких појмова на раном узрасту. У раду секције отворена су и питања проблемског приступа учењу и поучавању математике, квалитета наставних средстава, потребе интеграције садржаја. У дискусији је истакнута потреба јачег и чвршћег повезивања садржаја и активности на свим нивоима образовања, што подразумева и ревидирање наставних програма. Наглашено је да „померање садржаја“ захтева осмишљавање одговарајућих приступа и стратегија учења и поучавања, уз истицање оних садржаја који су пропедевтског карактера, а чији ће се пун смисао видети у наредним циклусима образовања.

У оквиру сесије посвећене тематској области **VI Проблеми и дилеме савремене наставе физичког васпитања у теорији и пракси** (водитељи: проф. др Драган Мартиновић, др Драган Бранковић) акценат је био на физичким активностима на отвореном, у природи, с обзиром на алармантне податке да чак 20% деце основношколског узраста проводи слободно време изузетно пасивно, уз телевизор, рачунаре и „паметне“ телефоне, док истовремено 45% деце не борави често у природи. Наведени подаци упућују на потребу организованог, системског боравка деце у природи у оквиру вишедневних кампова организованих за време школских распуста. Истакнут је значај и потреба за свакодневном физичком активношћу почев од предшколског узраста па све до 12. године живота. Инсистира се на обавезности три часа физичког васпитања недељно у школском распореду часова. Указано је на проблем замене часа физичког васпитања, у млађем школском узрасту, са неким другим наставним предметом, што је недопустиво.

Скуп је у складу са активностима и сатницом, предвиђеним Програмом скупа, затворен изношењем закључака водитеља сесија, обраћањем проф. др Данимира Мандића, декана Учитељског факултета и проф. др Вере Ж. Радовић, председника Програмског одбора током којег је најављено да ће радови са скупа, прилагођени стандардима часописа *Иновације у настави* (www.inovacijeunastavi.rs), бити објављени у неколико тематских бројева. Часопис има и штампано и електронско издање те ће радови, након рецензентског поступка, бити доступни јавности у оба вида.

Свим учесницима скупа,

Захваљујемо се за активно учешће и научни допринос на међународном научном скупу „Проблеми и дилеме савремене наставе у теорији и пракси“. Вашим присуством, излагањима и дискусијом дали сте значајн допринос да постављени циљеви Конференције буду у целини остварени и на томе се искрено захваљујемо.

Срдачан поздрав,

проф др. Данимир Мандић, декан Учитељског факултета Универзитета у Београду

проф. др Вера Ж. Радовић, председник Прогамског одбора скупа

Душка Михајловић и Ивана Стојков, у име организационог одбора